

A Könyvtárosegyesület IX. vándorgyűlése

A könyvtárosegyesület eddig valamennyi vándorgyűlését vidéken rendezte, a legutóbbit, a kilencediket azonban 1977. november 3—4-én a fővárosban, a Pataky István Művelődési Központban tartotta.

Az első napi plenáris ülésen a résztvevők zsúfolásig megtöltötték a színháztermet. Révész Ferencnek, az FSZEK főigazgatójának elnöki megnyitója után Farkasinszky Lajos, a fővárosi tanács elnökhelyettese bevezető beszédében azt hangsúlyozta, hogy a nyomtatott betű tekintélye nem hanyatlott le; a tömegkommunikációs eszközök nem pótolhatják az olvasását, minél több korszerű könyvtárra van igény. A fővárosi tanács tudja, hogy a budapesti közművelődési könyvtárak nem felelnek meg a követelményeknek, s a hátrányokat a bennük dolgozók lelkes, szakszerű munkája sem képes ellensúlyozni. Ezért már a negyedik és ötödik tervidőszakban elkezdtek a könyvtárak tervszerű telepítését, és a nyolcvanas évek folyamán megteremtik a korszerű hálózatot.

Boros Sándor kulturális miniszterhelyettes előadásában azt vizsgálta, hogy a közművelődési törvény mennyire szolgálja a fejlett szocialista társadalmat. Megállapította, hogy közművelődésünk helyzete függ az életszínvontól, a gazdasági helyzet-től, ezért egy csapásra nem lehet megváltoztatni. A fejlesztés korábban az iparra és a mezőgazdaságra összpontosult. Most ott tartunk, hogy közművelődésünknek a mindennapi életben is egyre fontosabb szerep jut. Minden területen olyan dolgozókra van szükség, akik a szakmai ismeretek mellett általános műveltséggel is rendelkeznek. Ennek elsajátítása könyvtár nélkül elképzelhetetlen. A könyvtáraknak mintegy fele közvetlenül szolgálja a közművelődést, a többi a tanítást, a kutatást és a fejlesztést segíti elő. Örvendetes, hogy megnőtt az érdeklődés a tudományos és a szakirodalom iránt. Az elmúlt években eredményes munka folyt a könyvtárakban, de ezzel nem elégedhetünk meg. Sok még a kihasználatlan lehetőség, tárjuk fel belső tartalékainkat! Úgy dolgozzunk, hogy a könyv és az olvasás szükséges voltát mindenki érezze!

Köpeczi Béla, az Akadémia főtitkárhelyettese a tudomány és a könyvtárak viszonyáról szólva kifejtette, hogy könyvtári munka nélkül egyetlen tudományágban sem lehet eredményes kutatást folytatni. Ahhoz azonban, hogy a könyvtárak valóban segítsék a kutatást, megfelelő állománnyal, hálózattal, sőt mechanizmussal kell rendelkezniük. Hazánkban a tudományos és szakkönyvtári hálózat 1945 óta nagymértékben gyarapodott, differenciálódott és sok olyan könyvtár is létrejött, amelynek állománya kizárólag a szakembereket szolgálja. A különféle tájékoztató apparátusok megsokszorozzák az ország szellemi vagyonának az értékét. A központi címjegyzékek lehetővé teszik a vidéken dolgozók tájékoztatását a külföldi szakkönyvekről, a könyvtárközi kölcsönzés segítségével pedig ezek a művek bármelyik intézményben megkaphatók. Ha számvetést készítenénk a tájékoztatás mértékéről, meglepő eredmények születnének a mérleg pozitív oldalán, de elgondolkoztatna a negatív oldal is. Például indokolt lenne a szakkönyvtárak szélesebb körét bekapcsolni az országos nyilvántartásba. Szólni kell azonban arról is, hogy az egyetemek nem támaszkodnak eléggé a könyvtárakra, az ott folyó kutatói utánpótlás-nevelés nem terjed ki a könyvtárhasználat megismertetésére. Sok esetben tapasztalhatjuk, hogy a fiatal kutatók megdöbbenően tájékozatlanok az információ, a dokumentáció módszereiben. Sajnos, Magyarországon még mindig nem kapunk megfelelő tájékoztatást arról, mi van meg a könyvtárakban, arról pedig még kevésbé, hogy külföldön milyen, nálunk nem hozzáférhető könyvek jelentek meg. A megfelelő rendszer kialakítása elképzelhetetlen nemzetközi együttműködés nélkül. Ennek kialakítására történtek már kísérletek. A dokumentációnak meg kell adni a rangját, ne tekintsek azt se a könyvtárosok, se a kutatók másodrangú feladatnak. A kutatást előkészítő tevékenység, amelyet a katalógusok, bibliográfiák készítésétől kezdve a különféle információs gyűjtemények kiadásáig végzünk, sokszor értékesebb, de mindenestre szükségesebb sok más olyan munkánál, amelyet a közvélemény általában tudományosnak tart. Könyvtárainkban sok olyan szakember dolgozik, aki képes egy-egy tudományág valamelyik témakörében önálló kutatást végezni. Történelmi és kulturális hagyományaink, emlékeink feltárásában próbáljuk összehangoltabban végezni munkánkat. Elkészült az új akadémiai főirány-tervjavaslat. Ezen belül nagy jelentősége lesz a hungarikumok gyűjtésének, feldolgozásának, az RMK folytatásának, szakkönyvtárak, katalógusok kiadásának. Örömmel üdvözlőnk azt is, ha a könyvtárak munkatársai egyénekenként és mint közösségek is részt vennének a terv keretében kiadásra kerülő, az új magyar irodalomtörténettől az új magyar néprajzig oly sok területet magába foglaló nagy szintézisek elkészítésében.

Papp László, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökhelyettese a szakkönyvtáraknak a szakmai tájékoztatással kapcsolatos feladatairól beszélt: Kivitelünk értéke megközelíti a teljes nemzeti jövedelem felét, rendkívül fontos tehát a külpiacon igényeinek gyors tudomásulvétele és a termelési szerkezet ennek megfelelő fejlesztése — mondotta. A hosszú távú közgazdasági politika megköveteli, hogy a szakkönyvtári hálózat tájékoztatást adjon az e téren történő és várható változásokról. Ez csak úgy képzelhető el, ha csatlakozunk a nemzetközi gazdasági, műszaki és tudományos tájékoztatási rendszerekhez, és ezek révén az információs áradatból a számunkra hasznosakat kiszűrjük. Állítsunk fel országosan összehangolt szakmai információs rendszert megfelelő szakemberekkel! Az erre vonatkozó terv, amelybe valamennyi szakkönyvtárnak szervesen be kell illeszkednie, 1978 harmadik negyedévére el fog készülni. Nagy a hiány információs szakemberekben, sürgősen gondoskodni kell képzésükről vagy úgy, hogy könyvtárosokat tanítunk meg az információs szakmai ismeretekre vagy pedig az utóbbi terület szakembereit a könyvtári ismeretekre.

Héberger Károly, a Műegyetemi Könyvtár igazgatója az oktatási intézmények és a könyvtárak kölcsönhatásáról tartott előadást. Az oktatási intézmények — mondta — az ismeretek hatványozott mérvű gyarapodása miatt túlterhelik a pedagógusokat is, a diákokat is. A helyes kiindulás az lenne, ha elfogadnák: nem nyújthatnak teljes tudást. Tanítsák meg az alapvető ismereteket, az önálló gondolkodást és a kézikönyvek használatát. A könyvtárhasználatra való oktatás alig szerepel a tantervekben, az általános iskolákban különösen nem. A 18 egyetem közül 14-ben folyik ugyan irodalomhasználati oktatás, de ez sem kapcsolódik mindig határozott témához, s így a hallgatóknak nincs módjuk a módszerek gyakorlására. A szakmai ismeretek gyors elavulása miatt a könyvtárak ne csak a hagyományos feladatokat végezzék el, hanem vegyenek részt a korszerű szakmai irodalom ismertetésében is. Az idegen nyelvű szakirodalom használatára nevelni kell, mert ez — különösen az orosz nyelvű — egyáltalában nem kielégítő. A könyvtárak legyenek a filmek, diafilmek, audiovizuális eszközök tárai is, s ezeket vegyék igénybe a megfelelően el nem látott iskolák.

Remete László, az FSZEK osztályvezetője „Szabó Ervin, a társadalomtudós és a könyvtáros” című előadásában beszélt Szabó Ervin életútjáról, érdemeiről, és érdekesen fejtegette, hogy egyéniségében hogyan fért össze a forradalmár a pedáns könyvtárossal.

A könyvtárosok este *Darvas Iván* színművész önálló estjét hallgatták meg, majd a Művelődési Központban működő kerületi könyvtárban baráti találkozóon vettek részt.

A vándorgyűlés második napján a szekciók üléseire került sor. *A társadalomtudományi könyvtárosok szekciójában Sallai István* Szabó Ervin korszerűségéről beszélt. Megállapította, hogy ma sem tudunk modernebbül fogalmazni, mint ő. Számos követelése napjainkban is időszerű. Például a fővárosi könyvtárhálózata olyan, amilyent ő mindig támadott: „nyilvános könyvtárak” helyett a legtöbb helyen zsúfolt, túlterhelt népkönyvtárak fogadják az olvasót, a magas olvasási igényeket a szegényes gyűjtemények nem tudják megfelelően kielégíteni. Az egész országban a legelmaradottabb a Budapesti vonzási körzetébe tartozó helységek könyvtárhálózata. A mai viszonyokat is Szabó Ervin szemével kell vizsgálni és az ő szellemében javítani rajtuk.

A műszaki könyvtárosi szekcióban Vajda Erik vezette a vitát. Először a plenáris ülés anyagát beszélték meg, főleg Köpeczi Béla és Papp László előadását: hogyan lehetne megvalósítani a különféle javaslatokat, a tájékoztatás számítógépes szintre való emelését, a szakemberek képzését, az állományfeltárás javítását... Ezután *Szántó Péter* ismertette a számítógépes információs rendszerek kialakulását, jelenlegi helyzetét és a szakmai tájékoztatásban betöltendő szerepüket.

A gyermek- és iskolai könyvtárosi szekcióban a gyermekek részére szervezett iskolán kívüli közművelődési tevékenység formáit vitatták meg, különösen pedig azt, hogy művelődésükben milyen szerepet tölt be a könyvtár. *Deme Tamás*nak, a Népművelési Intézet munkatársának bevezető előadása után a vita résztvevői a művelődési házak, múzeumok által nyújtott lehetőségekről és a könyvtárakkal közösen rendezett foglalkozásokról szóltak. Az élénk vita során arra a megállapodásra jutottak, hogy valamennyi foglalkozás fő feladata: olvasóvá nevelni a gyermekeket.

Az ifjúsági könyvtárosi szekcióban Károlyi Zsigmondné az ifjúsággal foglalkozó könyvtárosok munkakörülményeiről adott részletes ismertetést, és sorra vette a szükséges változtatás lehetőségeit.

A zenei könyvtárosi szekcióban Skaliczki Józsefné „Irányelvek és zenei könyvtári normatívák a külföldi és a hazai tapasztalatok alapján” címmel tartott előadásában hangsúlyozta, hogy a korszerű könyvtárakban kiemelt szerep jut a hangos-képes dokumentumoknak. A könyvtárosoknak ugyanolyan figyelmet kell fordítaniuk a beszerzésükre, mint a nyomtatott művek rendelésére.

A vándorgyűléssel kapcsolatos tennivalók példás szervezését és zavartalan lebonyolítását a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatársai végezték.